

چک لیست الزامات طراحی فضاهای شهری

پیاده‌رو	بله	خیر
حداقل عرض مفید پیاده‌رو ۱۲۵ سانتیمتر است.		
پوشش کف پیاده‌رو از مصالح سخت، ثابت، غیرلغزنده و هموار است.*		
حداقل ارتفاع آزاد پیاده‌روها ۲۱۰ سانتیمتر است.		
حداکثر شیب عرضی پیاده‌رو ۲ درصد است.		
حداکثر شیب طولی پیاده‌رو ۵ درصد است.		
در صورت وجود اختلاف سطح بیش از ۲/۵ سانتیمتر، ضوابط سطح شیب‌دار رعایت شده است.		
محل تقاطع دو پیاده‌رو، با بافت و رنگ متفاوتی کفسازی شده است.		
نشانگرهای لمسی سطح پیاده‌رو مطابق شرایط فنی در تمام مسیر پیاده‌رو اجرا شده است. ^۱		
برای کمک در مسیریابی به افراد با محدودیت بینایی کفپوش‌های لمسی شیاردار به صورت نواری و برای اطلاع از امکانات عمومی، هشدار در مورد خطرات، موانع، تغییر جهت‌ها و اختلاف سطوح کفپوش‌های لمسی سکه‌ای تعبیه شده است.		
پل‌های ارتباطی بین پیاده‌رو و سواره‌رو	بله	خیر
بین پیاده‌رو و خیابان در تقاطع پل ارتباطی وجود دارد.		
بین پیاده‌رو و خیابان در امتداد خط‌کشی عابر پیاده پل ارتباطی وجود دارد.		
اتصال پل ارتباطی و پیاده‌رو بدون اختلاف سطح است.*		
عرض پل ارتباطی در امتداد مسیر پیاده‌رو، برابر عرض پیاده‌رو است.		
عرض پل ارتباطی عمود بر مسیر پیاده‌رو حداقل ۱۵۰ سانتیمتر است.		
محل ارتباط پیاده‌رو با سواره‌رو به وسیله علائم حسی قابل تشخیص برای نابینایان و کم‌بینایان مشخص شده است.		
سطح پل ارتباطی از مصالح سخت، ثابت، غیرلغزنده و هموار است.		
در کناره‌های عرضی پل ارتباطی، لبه مخصوص به ارتفاع حداقل ۵ سانتیمتر تعبیه شده است.*		
در طرفین عرضی پل ارتباطی بین پیاده‌رو و سواره‌رو، میله دست‌گرد در ارتفاع ۸۵ سانتیمتر برای بزرگسالان و ۶۰ سانتیمتر برای کودکان تعبیه شده است.		

* به صورت نوشتاری در نقشه ذکر شده و در مرحله اجرا کنترل شود.

^۱ کفپوش‌های لمسی باید با عرض ۲۰ تا ۴۰ سانتیمتر باشند. ارتفاع شیارها در کفپوش‌های شیاردار ۴-۵ میلیمتر و فاصله مرکز به مرکز آنها باید ۴۰-۵۵ میلیمتر باشد. عرض شیارها در کفپوش‌های سرتخت و منحنی ۱۵-۲۵ میلیمتر و فاصله زهکش بین دو موزاییک باید ۲۰-۳۰ میلیمتر باشد. در کفپوش‌های سکه‌ای، گنبد‌های ناقص به صورت شبکه مربعی یا قطری به فاصله مرکز به مرکز ۴۵-۶۰ میلیمتر از هم قرار می‌گیرند. ارتفاع گنبد‌های ناقص ۴-۵ میلیمتر و قطر کف آنها ۲۰-۳۵ میلیمتر و قطر بالایی ۱۰-۲۵ میلیمتر باید باشد.

رمپ جدول		
خیر	بله	
		رمپ جدول در مسیر حرکت و توقف اتومبیل پیشروی ندارد.
		حداقل عرض مفید رمپ جدول ۹۰ سانتیمتر است.
		در رمپ جدول های قطری و یا گوشه ای در محل تقاطع ها، فضای آزاد ۱۲۰ سانتیمتر در داخل خط کشی عابر پیاده وجود دارد.
		در رمپ جدول هایی که در امتداد خط کشی عابر پیاده قرار دارند حداقل ۱۲۰ سانتیمتر فضای آزاد در داخل خط کشی عابر پیاده وجود دارد.
محل عبور عابر پیاده در سواره رو		
خیر	بله	
		در تمامی تقاطع های پیاده رو و سواره رو، خط کشی عابر پیاده وجود دارد.
		حداکثر فاصله مابین خط کشی های عابر پیاده در سواره روها ۵۰۰ متر است.
		در مسیر خط کشی عابر پیاده، جدول و جزیره های وسط خیابان حذف شده است.
		کفسازی محل خط کشی عابر پیاده، برای سهولت تشخیص افراد دارای محدودیت های بینایی با بافت و رنگ متفاوتی اجرا شده است.
		در تقاطع ها چراغ راهنمایی مجهز به علائم هشدار دهنده صوتی در ارتفاع ۹۰-۱۲۰ سانتیمتر وجود دارد.*
توقفگاه		
خیر	بله	
		به منظور پیاده شدن افراد معلول از وسیله نقلیه سواری و نیز سوار شدن آنان در خیابانهای اصلی شهر، خلیج (پیشرفتگی سواره رو در پیاده رو) به عمق حداقل ۳۵۰ سانتیمتر و به طول حداقل ۱۲۰۰ سانتیمتر با ارتباط مناسب با پیاده رو وجود دارد.
		در خیابان اصلی و در محدوده ساختمان های عمومی، در هر ۵۰۰ متر دو پارکینگ ویژه افراد معلول با نصب علامت بین المللی افراد معلول اختصاص داده شده است.
		شیب توقفگاه افراد معلول در هر سمت حداکثر ۲ درصد است.
پارکینگ		
خیر	بله	
		حداقل عرض محل توقف اتومبیل افراد معلول ۳۵۰ سانتیمتر است.
		محل توقف اتومبیل افراد معلول در نزدیکترین فاصله به درهای ورود یا خروج است.
		محل توقف اتومبیل افراد معلول در نزدیکترین فاصله به آسانسور پارکینگ است.
		محل توقف اتومبیل افراد معلول به وسیله علامت مخصوص مشخص شده است.
		ارتفاع مفید پارکینگ مسقف و ورودی آن حداقل ۲۴۰ سانتیمتر است.

* به صورت نوشتاری در نقشه ذکر شده و در مرحله اجرا کنترل شود.

ایستگاه‌ها		
بله	خیر	
		محل انتظار مسافر برای اتوبوس هم‌سطح با کف اتوبوس است.
		شرایط قابل دسترس بودن محل انتظار مسافر در ایستگاه‌های اتوبوس شهری، مطابق شرایط اتصال پیاده‌رو به سواره‌رو است.
		در ایستگاه اتوبوس سرپناه و حفاظ مناسب وجود دارد.
		در ایستگاه اتوبوس نیمکت و صندلی با ارتفاع ۴۵ سانتیمتر وجود دارد.
		در ایستگاه اتوبوس دستگیره به ارتفاع ۷۰ سانتیمتر از کف وجود دارد.*
مبلمان و تجهیزات شهری		
بله	خیر	
		مبلمان و تجهیزات شهری (تلفن عمومی، صندوق پست، خودپرداز و مانند آن) قابل دسترس و قابل استفاده برای افراد معلول است.
		حداقل ابعاد فضای آزاد به صورت هم‌سطح یا با شیب مناسب برای دسترسی به تجهیزات و مبلمان شهری ۱۲۰×۷۵ سانتیمتر است.
		حداکثر ارتفاع صفحه کلید و محل شکاف برای وارد کردن سکه یا کارت، ۱۰۰ سانتیمتر از کف است.
		ارتفاع فواره آبخوری از کف تمام شده حداکثر ۹۰ سانتیمتر است.
سرویس‌های بهداشتی عمومی		
بله	خیر	
		در سرویس‌های بهداشتی عمومی حداقل یک سرویس بهداشتی مخصوص افراد معلول وجود دارد.
		در سرویس بهداشتی‌های بزرگ به ازای هر ده واحد سرویس بهداشتی معمولی، یک واحد سرویس بهداشتی مخصوص افراد معلول وجود دارد.
		حداقل ابعاد فضای آزاد سرویس بهداشتی ۱۵۰×۱۷۰ سانتیمتر است.
		در سرویس بهداشتی به بیرون باز می‌شود.
		کاسه سرویس فرنگی به ارتفاع ۴۵ سانتیمتر از کف و با فاصله ۳۰ سانتیمتر از دیوار مجاور نصب شده است.
		میله‌های دستگرد در طرفین کاسه سرویس بهداشتی به ارتفاع ۷۰ سانتیمتر از کف و ۲۰ سانتیمتر جلوتر از لبه جلویی کاسه نصب شده است.*
		کاسه روشویی در فضایی به ابعاد حداقل ۱۲۰×۷۵ سانتیمتر قرار دارد.
		فضای آزاد، به ارتفاع حداکثر ۷۵ سانتیمتر از کف تا پایین لبه دستشویی وجود دارد.
		عمق فضای آزاد جلوی روشویی برای زانو باید ۲۰ سانتیمتر، و برای نوک پا ۴۵ سانتیمتر است.

* به صورت نوشتاری در نقشه ذکر شده و در مرحله اجرا کنترل شود.

چک‌لیست الزامات طراحی ساختمان های عمومی

خیر	بله	ورودی
		ورودی اصلی برای همگان قابل دسترس است. در صورت وجود اختلاف سطح بیش از ۲/۵ سانتیمتر سطح شیبدار یا بالابر وجود دارد.*
		حداقل عمق پیش‌فضای ورودی ۱۴۰ سانتیمتر است.
		حداقل عرض مفید در ورودی ساختمان ۱۰۰ سانتیمتر است.
خیر	بله	راهرو
		حداقل عرض مفید راهرو ۱۴۰ سانتیمتر است.
		در راهرو میله دستگرد وجود دارد.*
خیر	بله	بازشوها
		حداقل عرض مفید هر لنگه در داخلی برای عبور صندلی چرخدار ۸۰ سانتیمتر است.
		حداقل فاصله بین دو در متوالی چنانچه هر دو در، در یک جهت باز شوند ۲۰۰ سانتیمتر است.
		حداقل فاصله بین دو در متوالی چنانچه هر دو در به داخل باز شوند ۲۸۰ سانتیمتر است.
		زاویه بازشوی در حداقل ۹۰ درجه است.
		در صورت استفاده از درهای چرخان، در مجزا به عرض حداقل ۸۰ سانتیمتر وجود دارد.
		حداکثر ارتفاع دید از کف تمام شده ۱۰۰ سانتیمتر است.
خیر	بله	راه‌پله
		در کف، قبل از ورود به قفسه پله و در پاگردها علائم حسی برای هشدار به نابینایان و کم‌بینایان وجود دارد.*
		عرض (عمق) کف پله ۳۰ سانتیمتر است.
		حداکثر ارتفاع پله ۱۷ سانتیمتر است.
		حداقل عرض پله ۱۲۰ سانتیمتر است.
		حداقل ابعاد پاگرد پله ۱۲۰×۱۲۰ سانتیمتر است.
		میله دستگرد در طرفین پله در نظر گرفته شده است.*
		حداکثر تعداد پله بین دو پاگرد ۱۲ پله است.
		پله از جنس سخت و غیرلغزنده است.*
		پیش‌آمدگی پله از پاخور کمتر از ۳ سانتیمتر و پاخور پله بسته است.*

* به صورت نوشتاری در نقشه ذکر شود.

** در مرحله پایان کار کنترل شود.

سطح شیبدار		
خیر	بله	
		کف سطح شیبدار غیرلغزنده، ثابت، سخت و هموار است. *
		حداقل عرض سطح شیبدار ۱۲۰ سانتیمتر است.
		برای سطوح شیبدار تا ۳ متر طول، حداکثر شیب ۸ درصد با عرض حداقل ۱۲۰ سانتیمتر است.
		در سطوح شیبدار بیش از ۳ متر طول (تا حد مجاز ۹ متر) به ازای هر متر افزایش طول ۵ سانتیمتر به عرض مفید آن اضافه و ۰/۵ درصد از شیب آن کاسته شده است.
		حداقل ابعاد پاگرد سطح شیبدار ۱۵۰×۱۵۰ سانتیمتر است.
		در کناره‌های عرضی سطح شیبدار لبه محافظ به ارتفاع حداقل ۵ سانتیمتر وجود دارد. *
		میله دستگرد در طرفین سطح شیبدار در نظر گرفته شده است. *
میله دستگرد		
خیر	بله	
		قطر یا عرض میله دستگرد بین ۳/۵ تا ۴ سانتیمتر است. *
		فاصله بین میله دستگرد و دیوار حداقل ۴ سانتیمتر است. *
		ارتفاع میله دستگرد از کف راهرو، سطح شیبدار یا پله، برای بزرگسالان ۸۵ سانتیمتر و برای کودکان ۶۰ سانتیمتر است. *
آسانسور		
خیر	بله	
		در ساختمانهای عمومی که برای قابل دسترس بودن طبقات از آسانسور استفاده می‌شود، حداقل یک آسانسور قابل استفاده برای افراد معلول وجود دارد.
		عرض مفید در آسانسور حداقل ۸۰ سانتیمتر است.
		حداقل ابعاد مفید اتاقک آسانسور ۱۱۰×۱۴۰ سانتیمتر است.
		پوشش کف آسانسور محکم، ثابت و غیرلغزنده است. *
		اتاقک آسانسور مجهز به دستگیره‌های کمکی در دیواره‌ها در ارتفاع ۸۵ سانتیمتر است.
		ارتفاع دکمه‌های کنترل‌کننده در داخل و خارج از اتاقک آسانسور ۱۰۰ تا ۱۲۰ سانتیمتر، فاصله آنها از گوشه اتاقک آسانسور ۴۰ سانتیمتر بوده، حداقل برجستگی آن ۱/۵ سانتیمتر، حداقل قطر آن ۳ سانتیمتر است. دکمه‌های آسانسور با خط بریل نیز مشخص شده‌اند. *
		آسانسور هم‌سطح ورودی و یا در دسترس بلامانع صندلی چرخدار است. *
		ابعاد فضای انتظار جلوی آسانسور حداقل ۱۵۰×۱۵۰ سانتیمتر است.
		توقف آسانسور با علائم صوتی و بصری مشخص می‌شود. *

* به صورت نوشتاری در نقشه ذکر شود.

** در مرحله پایان کار کنترل شود.

خبر	بله	فضاهای بهداشتی
		در هر طبقه از ساختمان سرویس بهداشتی مخصوص افراد معلول وجود دارد.
		حداقل ابعاد فضای آزاد سرویس بهداشتی ۱۷۰×۱۵۰ سانتیمتر است.
		در سرویس بهداشتی به بیرون باز می شود.
		کاسه سرویس فرنگی به ارتفاع ۴۵ سانتیمتر از کف و با فاصله ۳۰ سانتیمتر از دیوار مجاور نصب شده است.
		میله های دستگرد در طرفین کاسه سرویس بهداشتی به ارتفاع ۷۰ سانتیمتر از کف و ۲۰ سانتیمتر جلوتر از لبه جلویی کاسه نصب شده است.*
		کاسه روشویی در فضایی به ابعاد حداقل ۷۵×۱۲۰ سانتیمتر قرار دارد.
		فضای آزاد، به ارتفاع حداکثر ۷۵ سانتیمتر از کف تا پایین لبه دستشویی وجود دارد.
		عمق فضای آزاد جلوی روشویی برای زانو باید ۲۰ سانتیمتر، و برای نوک پا ۴۵ سانتیمتر است.
خبر	بله	علائم
		تمام اماکن و قسمت هایی از ساختمان که برای استفاده ویژه افراد معلول طراحی و تجهیز گردیده اند به وسیله علائم بین المللی ویژه افراد معلول مشخص شده اند.
خبر	بله	کنترل های الکتریکی و مکانیکی
		کنترل های الکتریکی و مکانیکی در فاصله ۴۰ تا ۱۲۰ سانتیمتر از کف قرار دارند.
		فضای آزاد کف به ابعاد حداقل ۷۵×۱۲۰ سانتیمتر در مجاور کنترل های الکتریکی پیش بینی شده است تا از روبرو به طور موازی برای شخص روی صندلی چرخدار قابل دسترس باشد.
		در کلیه فضاهای بهداشتی زنگ خطر در ارتفاع ۱۲۰ سانتیمتر نصب شده است.*
خبر	بله	اعلام خطر
		سیستم های هشدار دهنده شنیداری و دیداری در ساختمان نصب شده است.**
		هشدار دهنده های لمسی در محدوده ساختمان یکنواخت و مشخص هستند.**
		درهایی که به فضاهای خطرناک برای اشخاص نیمه بینا و نابینا باز می شوند (مانند درهای بارانداز، اتاق های تأسیسات حرارتی، انبارها و مشابه آنها) با اختلاف رنگ و نیز علائم حسی لامسه ای مشخص شده اند.**

* به صورت نوشتاری در نقشه ذکر شود.

** در مرحله پایان کار کنترل شود.

تعاریف

- ◀ **مبلمان شهری** وسایل یا تجهیزات موقت یا دائمی هستند که به منظور هدایت، کنترل، حفظ امنیت، برقراری ارتباط، راحتی، تبلیغات، تزئین و تفریح، با اجازه یا اطلاع مقامات دولتی در فضای عمومی شهر نصب شده و استفاده عمومی دارند مانند تابلوهای راهنما، نیمکت‌ها، چراغ‌های روشنایی و سطوح‌های خاکروبه، آب‌خوری‌ها و...
- ◀ **نشانگرهای لمسی سطح پیاده‌رو** سطوح عبوری برجسته با محدوده متضاد بصری برای ایجاد سهولت، خوانایی و ایمنی در حرکت افراد با محدودیت بینایی که از عصا استفاده می‌کنند، یا علائم شناسایی زیرپایی یا بصری برای تشخیص مسیر (الگوی راهنما) یا هشدار برای خطر (الگوی اخطار) تا توجه آنان را به نقاط تصمیم‌گیری خاص جلب کند.
- ◀ **تجهیزات شهری:** منظور از تجهیزات شهری در این ضوابط، ایستگاه‌های اتوبوس، پارکینگ‌های اتومبیل، تلفن‌های عمومی، صندوق‌های پست، آبریزگاه‌ها و ... است.
- ◀ **ثابت:** منظور از ثابت در این ضوابط، مصالحی است که در کف یا نظایر آن به کار برده شده و به راحتی و بر اثر استفاده مداوم و متداول جابه‌جا نگردد.
- ◀ **رмп جدول:** سطح شیبدار کوتاهی است که با بریدن یا افزودن بر جدول ایجاد شود.
- ◀ **ساختمان‌های عمومی:** منظور از ساختمان‌های عمومی در این ضوابط و مقررات، آن دسته از ساختمان‌هایی هستند که یکی از انواع خدمات عمومی را در اختیار افراد جامعه قرار می‌دهند.
- ◀ **سخت:** منظور از سخت، در این ضوابط مصالحی است که در کف یا نظایر آن به کار برده شده و به راحتی و بر اثر استفاده مداوم و متداول تغییر شکل ندهد.
- ◀ **سطح شیبدار:** سطح حرکت پیاده‌ای که شیب طولی داشته باشد.
- ◀ **صاف:** مسطح و هموار
- ◀ **عرض مفید:** منظور از عرض مفید، عرض بدون مانع و خالص باقیمانده بین طرفین یک گذرگاه است.
- ◀ **علائم بین المللی افراد معلول:** علائمی هستند که برای شناساندن تسهیلات قابل دسترس برای افراد معلول، نصب یا ترسیم می‌شوند.
- ◀ **غیرلغزنده:** منظور از غیرلغزنده در این ضوابط، مصالحی است که در کف یا نظایر آن به کار برده شده و بر اثر تماس با کفش، عصا، چرخ صندلی چرخدار و نظایر آن اصطکاک لازم و ایمن را برای فرد ایجاد نماید.
- ◀ **قابل دسترس:** منظور از قابل دسترس در این ضوابط امکان استفاده مستقل فرد از فضاها و تجهیزات معماری است.